

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД
У БЕОГРАДУ
Гж 5148/22
30.9.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Татјане Лемајић и Марије Бошковић, чланова већа, у парници тужиле АА, из ..., чији је пуномоћник Маја Миљевић, адвокат из Панчева, Трг слободе бр.3, против тужених Града Панчева, кога заступа Градски правобранилац Града Панчева и АД "ТЕХНИКА" Вршац, ул. Доситејева бр.11, кога заступа Бранислав Дангубић, адвокат из Вршца, ул. И. Милутиновића бр.21, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о жалби туженог Града Панчева и жалби туженог АД "ТЕХНИКА" Вршац, изјављеним против пресуде Основног суда у Панчеву П 1544/21 од 31.5.2022. године, након одржане расправе пред другостепеним судом, закључене 30.9.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Основног суда у Панчеву П 1544/21 од 31.5.2022. године и то тако што се:

Делимично усваја као основан тужбени захтев тужиле АА па се **ОБАЕЗУЈУ** тужени Град Панчево и АД "ТЕХНИКА" Вршац да тужилци солидарно надокнаде нематеријалну штету у укупном износу од 656.000,00 динара и то:

-на име душевних болова због умањења животне активности износ од 240.000,00 динара;

-на име претрпљених физичких болова износ од 216.000,00 динара и

-на име претрпљеног страха износ од 200.000,00 динара

све са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснован тужбени захтев тужиле АА којим је тражено да се обавезу тужени Град Панчево и АД "ТЕХНИКА" Вршац да тужилци солидарно поред досуђених износа на име накнаде нематеријалне штете исплате и додатни износ и то на име душевних болова због умањења животне активности износ од 60.000,00 динара на име претрпљених физичких болова износ од 54.000,00 динара и на име претрпљеног страха износ

од 50.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени Град Панчево и АД “ТЕХНИКА” Вршац да тужиљи АА солидарно надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 242.660,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиља АА да на име трошкова другостепеног поступка туженом Граду Панчеву исплати износ од 22.500,00 динара а туженом АД “ТЕХНИКА” Вршац износ од 35.250,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом Основног суда у Панчеву П 1544/21 од 31.5.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље па су тужени Град Панчево и АД “ТЕХНИКА” Вршац обавезани да тужиљи солидарно надокнаде нематеријалну штету у укупном износу од 820.000,00 динара и то: на име душевних болова због умањења животне активности износ од 300.000,00 динара, на име претрпљених физичких болова износ од 270.000,00 динара и на име претрпљеног страха износ од 250.000,00 динара, све са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате.

Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужиљи солидарно надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 272.500,00 динара са законском затезном каматом на исте почев од дана извршности пресуде па до исплате.

Против наведене пресуде тужени Град Панчево благовремено је изјавио жалбу побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражио.

Тужени АД “ТЕХНИКА” Вршац благовремено је изјавио жалбу против наведене пресуде побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражио.

Тужиља је благовремено доставила одговор на жалбу туженог Града Панчева. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражила.

Испитујући правилност побијане пресуде у границама законских овлашћења прописаних одредбом члана 386 и 402 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11, 49/13 – одлука Уставног суда, 74/13 – одлука Уставног суда, 55/14, 87/18 и 18/20), Апелациони суд је оценио да је жалба туженог Града Панчева и жалба туженог АД “ТЕХНИКА” Вршац делимично основана.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из

члана 374 став 2 тачка 1-3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Неосновано жалбеним наводима тужени АД “ТЕХНИКА” Вршац указује да је побијана пресуда захваћена битном повредом поступка из члана 374 став 2 тачка 7 ЗПП с обзиром да је туженом у потпуности омогућено расправљање пред судом. Првостепени суд није учинио ни битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, супротно жалбеним наводима туженог АД “ТЕХНИКА” Вршац, те се правилност чињеничног стања и примена материјалног права са сигурношћу може испитати.

Сагласно одредби члана 383 став 4 Закона о парничном поступку, у овом поступку било је нужно заказати главну расправу пред другостепеним судом, јер је првостепена пресуда већ једном била укинута, а чињенично стање у првостепеном поступку није правилно утврђено.

На одржаној расправи у доказном поступку Апелациони суд у Београду је поново извео доказе који су изведени пред првостепеним судом, па је након оцене изведених доказа у складу са одредбом члана 8 ЗПП-а утврдио следеће чињенично стање.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном и другостепеном поступку, тужени Град Панчево преко ЈП “Дирекција за изградњу и уређење Панчева” и тужени АД “Техника” из Вршца као извршилац дана 28.06.2017. године закључили су оквирни споразум о редовном и интервентном одржавању јавног осветљења Града Панчева и насељених места. На основу наведеног оквирног споразума закључен је 03.07.2017. године под бројем 03-368/2017 уговор о редовном и интервентном одржавању јавног осветљења Града Панчева и насељених места Града Панчева. Из наведеног уговора произилази да је предмет уговора редовно интервентно одржавање објеката јавног осветљења у Граду Панчеву и насељеним местима Града Панчева, а објектима јавног осветљења сматрају се место напајања, аутоматика, улично осветљење, водови уличног осветљања, стубови, светилке, сијалице, рефлектори и други уређаји за јавно осветљење. Сагласно члану 3 наведеног уговора, одржавање јавног осветљења подразумева одржавање објеката, уређаја и инсталације јавног осветљења у стању функционалне оспособљености, а извршилац одржавање јавног осветљења обавља искључиво по налогу овлашћеног лица наручиоца, а на местима где је угрожена безбедност људи и имовине одмах ће отклонити узрок и без налога овлашћенога лица. Чланом 10 наведеног уговора одређено је да је рок за извршење посла 24 часа од дана издавања радног налога од стране надзорног органа наручиоца с тим да се то не односи на послове хитних интервенција када је рок три часа од позива надзорног органа. Сагласно члану 12 наведеног уговора извршилац је дужан да одмах након сазнања за настанак квара или оштећења насталих на објектима јавног осветљења изврши локализацију истих и о томе писмено обавести наручиоца, а наручилац након пријема обавештења издаје извршиоцу налог за отклањање квара или оштећења и предметни уговор закључен је на одређено време са важењем од дана закључења до 31.12.2017. године.

Дана 31.10.2017. године, тужила се кретала уз канделаберски стуб јавног осветљења који се налази поред зграде у ..., у улици ... Део уз канделаберски стуб је био травнате површине, а затим је била утабана земљана површина које је настала услед кретања возила и пешака. У саставу наведеног стуба била је савијена поцинкована метална трака дужине око 49 сантиметара која служи као уземљење громобрана и у редовном и исправном положају стоји вертикално уз сам стуб, како не би угрожавала пешаке који туда пролазе. Међутим, на том делу уз канделаберски стуб, поцинкована трака је била савијена и у хоризонталном положају од стуба и мало уздигнута изнад земље. Наведеног дана, опало лишће је прекривало поцинковану траку која није могла лако да се уочи и око 16 часова, приликом проласка,

тужиља је својом ципелом закачила врх металне поцинковане траке која је била откачена од канделаберског стуба услед чега је пала и задобила прелом десне надлактице. Становници тог дела насеља фактички користе утабану земљану површину насталу услед кретања возила и пешака, као стазу за кретање када иду до своје зграде или куће, а такође и до продавнице а деца је користе како би отишла и до школе. Пре наведеног догађаја тужиља је и раније пролазила предметним путем, отприлике једном у десет дана, а у односу на дан када се десио пад, тужиља је наведеном стазом прошла недељу дана раније. Предметна површина катастарске парцеле број 16017/1 КО Панчево води се као јавно блоковско земљиште, а делом као паркинг. Уз оближње зграде налазе се пешачке стазе уз саму зграде које су бетонирани али је тим стазама дужи пут за становнике насеља који се даље крећу према својим кућама. Земљани пут је пречица јер је дијагонална стаза у односу на бетонирани стазе и на тај начин се скраћује пут. Раздаљина од стуба до завршетка траве и почетка земљаног пута износи око 50 сантиметара.

На основу налаза и мишљења судских вештака медицинске струке, произилази да је тужиља дана 31.10.2017. године задобила повреду вешакомадни прелом тела – цевастог дела десне надлактице кости. Наведена повреда се квалификује као тешка телесна повреда и настаје деловањем индиректне силе јаког интензитета и то приликом разних падова и дочекивања на доње делове руке у зони и испод лакта као и у зони шаке. Код тужиље постоји умањење животне активности од 10 % због стања после троделног спиралног прелома тела односно средишњег цевастог дела десне надлактице кости, санирано конзервативном методом и то ношењем гипсане имобилизације са заосталим умањењем активне покретљивости десног раменог зглоба до 1/3 обима активне покретљивости те са слабијом грубом мускулатурном снагом стиска десне шаке. Наведено умањење животне активности се испољава у потешкоћама приликом подизања и ношења тежих и тешких терета, уз онемогућено подизање свих терета десном руком изнад разине лица, поремећеном прихватању и бацању предметна десном руком, ремећењу сигурности и стабилности код извођења свих дуготрајних, захтевнијих и мануелних операција, послова и активности десном руком, потешкоћама приликом упражњавања свих активних спортско-рекреативних садржаја где се значајније користи десна рука, онемогућеним обављањем свих послова и активности које захтевају подизање десне руке изнад разине главе, потешкоћама и ограничењима приликом упражњавања активности властитог опслуживања као што је лична хигијена, облачење, обување и слично, смањеној рефлаксној одбрамбеној реакцији десном руком те телом у целини. Услед задобијених предметних повреда тужиља је трпела физичке болове јаког интензитета у укупном трајању од 3 дана, болове средњег интензитета у наредне укупно 3 недеље, болове слабог интензитета у следећих све укупно два до два и по месеца, привремене болове у наредном периоду као и у будућности углавном слабог интензитета, али могуће и средњег интензитета и ретке учесталости чија је појавност у пропорционалној зависности од дужине и тежине физичке активности и мануелних послова десном руком, промене времена и тако даље.

Због предметног догађаја, тужиља је претрпела примарни страх високог интензитета због тешко нарушеног телесног интегритета око 8-10 минута, секундарни страх високог интензитета од времена повређивања, у току одласка у здравствену установу, свих прегледа, дијагностичких претрага, припреме и стављања гипсане имобилизације, апликације фармакотерапије и постизања ефекта терапије у трајању око 10 сати, секундарни страх средњег интензитета у времену ношења гипсане имобилизације, редовних контрола, специјалиста са применом предложене терапије, ПТГ снимања ради провере положаја фрагмената прелома, формираног отока и рана од гипса и тока санације у трајању око два и по месеца, секундарни страх слабог интензитета до краја лечења у трајању око три месеца и

тужиља нема трајних последица од претрпљеног страха.

Тужени Град Панчево истакао је приговор недостатка пасивне легитимације на указујући да је обавеза Града Панчева да обезбеди осветљење градских улица и тргова, што значи да обезбеди средства и ангажује извођаче радова на постављању и одржавању система јавног осветљења и она је у потпуности извршена закључењем уговора са тужени АД “ТЕХНИКА” Вршац за услугу одржавања и поправки јавног осветљења града и насељених места. Тужиља се кретала уском травнатом површином уз сам канделаберски стуб не придржавајући се правила о кретању пешака што значи да је тужиља скривила настанак незгоде и да је она искључиви или бар претежни кривац за настанак штете.

Тужени АД “Техника” оспоравање тужбеног захтева заснива на чињеници да је сагласно уговору о редовном и интервентном одржавању објеката јавног осветљења у Граду Панчеву и насељеним местима Града Панчева одржавање јавног осветљења обављао искључиво по налогу овлашћеног лица, односно наручиоца а налог да изврши радове на наведеној локацији добио је почетком 2018. године. Тужени АД “Техника” Вршац није извршио радове на монтажи конкретног канделаберског стуба нити је обавио радове на његовом прикључењу на јавно осветљење. Канделаберски стуб јесте део јавне градске расвете али поцинкована трака која се налазила на њему не представља функционалну неисправност стуба када је у питању конкретан случај, с обзиром да је канделабер био исправан, светилка је светлела, а поцинкована трака коју је неко некад одвојио од канделабера није таква врста оштећења да спада у функционалну онеспособљеност средстава расвете које тужени АД “Техника” Вршац може да отклони без налога и сама по себи није елемент којим је угрожена безбедност људи и имовине, управо када је у питању кретање пешака. Пад тужиље узрокован је кретањем тужиље ван стазе за пешаке, а евентуално саплитање о поцинковану траку може бити и из низа других разлога, односно непажње тужиље, недовољног опреза, немара пошто се кретала ван пешачких стаза намењених за кретање пешака.

Апелациони суд је извршио анализу и оцену сваког доказа посебно и у међусобној вези свих доказа заједно, с тим што приликом оцене доказа није везан било каквим законским правилима већ је одлучио по слободном уверењу, на основу савесне и бржиљиве оцене сваког доказа посебно и свих доказа заједно као и на основу резултата целокупног доказног поступка. Правилна оцена исказа сведока и тужиље подразумевала је анализу сваког од њих засебно тако и у њиховој међусобној повезаности и сагласности са другим изведеним доказима.

На основу такве анализе оцењено је да се као истинитим може поклонити вера исказу тужиље, сведока ББ и ВВ у наводима да се критичном приликом тужиља кретала ван обележених пешачких стаза и у наводима да се приликом проласка поред стуба јавне расвете саплела о одваљену поцинковану жицу која се простирала од доњег дела стуба ка земљаном путу и која је била прекривена опалим лишћем. Наводима тужиље, сведока ББ и ВВ да се критичном приликом непосредно пре самог пада тужиља кретала утабаном земљаном стазом не може се поклонити вера с разлога што раздаљина од стуба јавне расвете до завршетка траве и почетка земљаног пута износи око 50 сантиметара а дужина одваљене поцинковане жице око 49 сантиметара из чега следи да се тужиља непосредно пре пада налазила на травнатом делу између стуба јавне расвете и утабане земљане стазе.

Као истинитим може се поклонити вера наводима из исказа сведока ГГ, електромонтера запосленог код туженог АД „Техника“ Вршац, да предметна метална трака

служи за уземљење и по правилу треба да стоји вертикално уз стуб и да је 2018. године пошто је добио налог да изађе на терен, одваљену траку која је једним делом излазила из земље а другим делом се простирала поред стуба хоризонтално, укосо савијена према травњаку, пришрафио за стуб а постојала је могућност да се неко саплете о металну траку док је штрчала од стуба. Наводима из исказа сведока ДД запосленог код туженог Града Панчево на пословима инвестиционо јавно осветљење, може се поклонити вера да када је изашао на лице места одваљена поцинкована трака била је савијена према земљаној површини а у тренутку када се десио спорни догађај постојала је могућност да неко закачи траку.

Према члану 184. Закона о облигационим односима, предузећа и друга правна лица која врше комуналну или другу сличну делатност од општег интереса одговарају за штету ако без оправданог разлога обуставе или нередовно врше своју услугу.

Комуналне делатности, у смислу члана 2. Закона о комуналним делатностима ("Службени гласник РС", бр.88/11 са каснијим изменама), су делатности пружања комуналних услуга од значаја за остварење животних потреба физичких и правних лица код којих је јединица локалне самоуправе дужна да створи услове за обезбеђење одговарајућег квалитета, обима, доступности и континуитета, као и надзор над њиховим вршењем. Комуналне делатности су делатности од општег интереса и између осталог обухватају обезбеђивање јавног осветљења. Скупштина јединице локалне самоуправе може као комуналне одредити и друге делатности од локалног интереса и прописати услове и начин њиховог обављања, у складу са ставом 1. овог члана. Сагласно члану 5. истог закона комуналну делатност могу обављати јавно предузеће, привредно друштво, предузетник или други привредни субјект. Чланом 9. истог закона, да поверавање обављања комуналне делатности врши се на основу одлуке скупштине јединице локалне самоуправе о начину обављања комуналне делатности и уговора о поверавању, осим када се оснива јавно предузеће. Чланом 13. истог закона, да скупштина јединице локалне самоуправе одлукама прописује начин обављања комуналне делатности, као и општа и посебна права и обавезе вршилаца комуналне делатности и корисника услуга на својој територији, укључујући и начин плаћања цене комуналне услуге, начин вршења контроле коришћења и наплате комуналне услуге и овлашћења вршиоца комуналне делатности у вршењу контроле и мере које су контролори овлашћени да предузимају. Чланом 14. истог закона, прописано је да вршилац комуналне делатности дужан је да организује свој рад и пословање на начин којим се обезбеђује: 1) трајно и несметано пружање комуналних услуга корисницима под условима и на начин уређен законом, прописима и стандардима донесеним на основу закона; 2) прописани или уговорени обим и квалитет комуналних услуга, који подразумева тачност у погледу рокова, сигурност корисника у добијању услуга и здравствену и хигијенску исправност у складу са позитивним прописима; 3) предузимање мера одржавања, развоја и заштите комуналних објеката, постројења и опреме, који служе за обављање комуналних делатности; 4) развој и унапређење квалитета и врсти комуналних услуга, као и унапређење организације и ефикасности рада.

Статутом Града Панчева ("Службени лист Града Панчева" број 25/20015 и 12/2016) чланом 21 прописано је да Град Панчево преко својих органа, уређује и обезбеђује обављање послова који се односе на изградњу, рехабилитацију, реконструкцију, одржавање, заштиту, коришћење, развој и управљање локалним јавним и некатегорисаним путевима, као и улицама у насељу, те уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (снабдевање водом за пиће, пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода, производњу и дистрибуцију топлотне енергије, управљање комуналним отпадом, градски и

приградски превоз путника, управљање гробљима и погребне услуге, управљање јавним паркиралиштима, обезбеђивање јавног осветљења, управљање пијацама, одржавања улица и путева, одржавање чистоће на површинама јавне намене, одржавање јавних зелених површина, димничарске услуге, делатност ЗОО хигијене), као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање док је одредбом члана 22 прописано да град обавља као поверене послове поједине послове инспекцијског надзора из области просвете, здравства, заштите животне средине, рударства, промета робе и услуга, пољопривреде, водопривреде, шумарства, саобраћаја, грађевинарства и друге инспекцијске послове у складу са законом.

На основу наведеног оквирног споразума закљученог 03.07.2017. године под бројем 03-368/2017 и уговора о редовном и интервентном одржавању јавног осветљења Града Панчева и насељених места Града Панчева, тужени Град Панчево поверио је туженом АД ТЕХНИКА Вршац обављање комуналне делатности редовног интервентног одржавања објеката јавног осветљења што подразумева одржавање објеката, уређаја и инсталације јавног осветљења у стању функционалне оспособљености, које извршилац одржавања јавног осветљења обавља искључиво по налогу овлашћеног лица наручиоца с тим да се на местима где је угрожена безбедност људи и имовине мора одмах отклонити узрок и без налога овлашћеног лица. Цитирана законска регулатива указује на то да је туженом АД ТЕХНИКА Вршац од стране туженог Града Панчева поверено вршење комуналних услуга и иста упућује на примену одредбу чл. 184. ЗОО, која прописује одговорност у вези са вршењем послова од општег интереса. Наведеном одредбом је предвиђен посебан случај одговорности за који је карактеристично да је неко скривио неку неправилност али да из те неправилности још не настаје штета већ само положај подобан за настанак штете. Штета ће настати из неког другог независног узрока али она не би настала да не постоји скривљени догађај.

У ситуацији у којој се утврђењу чињенице да је са стуба јавне расвета била одваљена метална трака која служи уземљењу и која треба вертикално уз стуб да буде причвршћења, не може са успехом приговорати, тужени су у циљу ослобођења од одговорности били дужни предочити доказ из кога би се могло закључити да су у конкретном случају предузели све радње како би организовали свој рад на начин којим се обезбеђује безбедно пружање комуналне услуге корисницима под условима и на начин уређен законом и у складу са закљученим уговором јер је вршилац комуналне делатности у обавези да предузима мере одржавања, развоја и заштите комуналних објеката, постројења и опреме, који служе за обављање комуналних делатности.

Не могу се прихватити као основани наводи тужених истакнути у прилог оспоравања своје одговорности за штету коју је тужила претрпела. Тужени АД „ТЕХНИКА“ Вршац био је дужан да поверену делатност на основу закљученог уговора са туженим Градом Панчевом, обавља непрестано и уредно (члан 184. ЗОО), са повећаном пажњом - пажњом доброг стручњака (члан 18. став 2. ЗОО) и на њему је био терет доказивања да је штета потекла од неког узрока који је ван његове делатности, чије се дејство није могло предвидети, ни избећи нити отклонити, или је пак проузрокована искључивом радњом тужиле или неког трећег лица (члан 177. у вези са чланом 173. ЗОО). Тачни су наводи жалбе туженог „АД ТЕХНИКА“ Вршац да поцинкована трака није опасна ствар сама по себи, међутим у конкретном случају при чињеници да је била одваљена са стуба јавне расвете, поцинкована трака имала је својство опасне ствари јер је својим положајем стварала повећану опасност од проузроковања штете. С тим у вези, не могу се прихватити као основани ни наводи туженог да је поверене послове редовног интервентног одржавања објеката јавног осветљења, сагласно закљученом уговору могао да обавља само по предходно добијеном налогу од стране надзорног органа наручиоца с обзиром да су у супротности са садржином предметног уговора из ког следи да

на местима где је угрожена безбедност људи и имовине мора се одмах отклонити узрок и без налога овлашћенога лица а што је тужени у конкретном случају пропустио да учини.

Жалбени наводи туженог Града Панчева и туженог АД „ТЕХНИКА“ Вршац да се критичном приликом тужила кретала непосредно уз стуб јавне расвете, преко травнате површине, противно прописима о коришћењу паркова и уређених зелених површина у насељима градског карактера -унутар парка по уређеним парковским стазама, по ставу апелационог суда може бити само од утицаја на оцену приговора подељене одговорности. У прилог оспоравања своје одговорности тужени Град Панчев неосновано се жалбеним наводима позива на уговор од 03.07.2017. године закључен са туженим АД „ТЕХНИКА“ Вршац о редовном и интервентном одржавању јавног осветљења Града Панчева и насељених места Града Панчева. Наиме, изворни делокруг Града Панчева као јединице локалне самоуправе односи се, између осталог, и на обавезу да преко својих органа уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности и обезбеђује организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање, услед чега је поверио обављања предметне комуналне делатности туженом АД „ТЕХНИКА“ Вршац и као наручилац био је у обавези да врши надзор над њиховим радом, према Закону о комуналним делатностима. Наиме, надзор над радом јавних комуналних предузећа и других предузећа која обављају комуналне делатности врши градска управа, а послове инспекцијског надзора комунални инспектор у смислу члана 25. наведеног закона. С обзиром на наведене прописе и чињенично утврђење, тужени су пропустили да изврше радње, односно да објекте јавног осветљења учине безбедном, због чега су будући да се ради о штети узрокованој неправилним радом више органа у обавези да према одредби члана 172. у вези члана 184. ЗОО, солидарно надокнаде штету тужили коју је критичном приликом претрпела услед пада узрокованог одваљеном поцинкованом металном траком са објекта јавне расвете која служи уземљењу и мора бити вертикално причвршћена за стуб.

По ставу апелационог суда, жалбеним указивањем туженог АД „ТЕХНИКА“ Вршац, да је првостепени суд одбио да изведе доказ експертског вештачења тежине повреде тужиле и последица истих код чињенице да терапија код тужиле није до краја спроведена, те да се противио вештачењу од стране судског вештака доктора Дражена Јелаче запосленог у истој здравственој установи у којој је тужила лечена, не доводи се у сумњу правилност утврђене чињенице о природи и тежини задобијене повреде код тужиле, умањењу животне активности као последице повређивања и у чему се иста огледа и о интензитету и дужини претрпљених физичких болова.

Наиме, према стању у списима предмета, након што је налаз и мишљење судских вештака уредно достављен туженом и пошто су вештаци и приступили на рочиште одржано 24.02.2020. године на ком тужени није истакао ни једну примедбу на дати налаз, поднеском тек од 16.06.2020. године тужени ниједним образложеним наводом не указује да се поставља питање да ли је тужила адекватно лечена с обзиром да физикална терапија није до краја спроведена с тим што је предложио експертско вештачење здравственог стања тужиле а не како то у жалби истиче тежине повреде тужиле и последица истих. Такође, а како то произилази из записника са рочишта одржаног 04.09.2019. године, тужени је указао да предложени вештаци од стране тужиле, запослени су у истој установи у којој је тужила лечена а да са своје стране има право да предложи независног лекара то не стоје жалбени наводи да се противио предложеној личности судског вештака доктора Дражена Јелаче значи да није истакнут захтев за изузеће наведеног вештака. По ставу Апелационог суда, првостепени суд је брижљивом и савесном оценом налаза и мишљења судских вештака медицинске струке који су дати на основу исцрпне медицинске документације за тужилу, на

начин прописан чл. 8. ЗПП-а, навео јасне, логичне и довољне разлоге, непротивречне изведеним доказима, и правилно утврдио битне чињенице о природи задобијене повреде код тужиље, умањењу животне активности као последице повређивања, интензитету и дужини претрпљених физичких болова и страха које представљају довољну чињеничну грађу за правилну примену материјалног права.

Како је услед пропуста тужених да комуналну услугу врше у јавном интересу односно да јавно осветљење учине безбедним, тужиља је због пада узрокованог одваљеном поцинкованом металном траком са објекта јавне расвете, задобила тешку телесну повреду вешакомадни прелом тела – цевастог дела десне надлактине кости због чега је трпела физичке болове јаког интензитета у укупном трајању од 3 дана, болове средњег интензитета у наредне укупно 3 недеље, болове слабог интензитета у следећих све укупно два до два и по месеца, привремене болове у наредном периоду као и у будућности углавном слабог интензитета, али могуће и средњег интензитета и ретке учесталости. Због предметног догађаја тужиља је претрпела примарни страх високог интензитета око 8-10 минута, секундарни страх високог интензитета од времена повређивања у трајању око 10 сати, секундарни страх средњег интензитета у времену у трајању око два и по месеца, секундарни страх слабог интензитета до краја лечења у трајању око три месеца. Код тужиље постоји умањење животне активности од 10%, као последице вишекомадног прелома цевастог дела десне надлактине кости.

По ставу Апелационог суда основани су жалбени наводи тужених који су и истицани у првостепеном поступку, да се тужиља критичном приликом није придржавала правила о кретању пешака. Интенција института подељене одговорности за штету, сагласно члану 192. ЗОО, је спречавање ситуација да лице које је претрпело штету, али је својим понашањем или пропуштањем утицало на настанак штете или њено увећање, не оствари противправну добит. Када се има сматрати да постоји допринос оштећеног настанку штете је фактично питање и исто се има ценити у сваком посебном случају. Наиме, допринос оштећеног настанку штете ради сразмерног смањења права на накнаду штете цени се према објективним околностима и одступању од уобичајеног понашања других лица. Како је тужиља претрпела тешку телесну повреду крећући се необележеном стазом, поред стуба јавне расвете на коме је била одваљена поцинкована жица прекривена лишћем, при чињеници да постоје обележене пешачке стазе значи да је постојала могућност безбедног приступа објектима становања, тада постоји њен допринос настанку нематеријалне штете сходно чл. 192. ЗОО-а с обзиром да критичног дана нија поступала са дужном пажњом која се оправдано може очекивати када се креће ван простора који је намењем пешацима а на шта се основано и у првостепеном и у другостепеном поступку указује од стране тужених. У конкретном случају, по оцени другостепеног суда допринос тужиље настанку нематеријалне штете коју је претрпела износи 20%, то тужиља има право на сразмерно смањену накнаду.

Полазећи од критеријума прописаних одредбом члана 200. ЗОО, ценећи обим умањења животне активности тужиље, врсту, јачину и дужину трајања физичких болова и страха које је претрпела тужиља, другостепени суд је имао у виду да новчана свота која се досуђује на име накнаде нематеријалне штете, односно њена висина утврђује се сходно члану 232. Закона о парничном поступку, али слободна оцена суда у одлучивању приликом утврђивања висине новчане накнаде није неограничена, већ се суд мора руководити основним принципима код одмеравања накнаде штете, при чему посебно мора имати у виду да се накнадом не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, полазећи од критеријума који утичу на висину накнаде (члан 200. ЗОО), као и од начела правичности, примерености и солидарности. По ставу другостепеног суда, утврђене

околности конкретног случаја, оправдавају правичну правична накнада за претрпљене душевне болове због умањења животне активности у износу од 300.000,00 динара што умањено за допринос тужиље износи 240.000,00 динара, за претрпљене физичке болове правична накнада износи 270.000,00 динара, што умањено за допринос тужиље чини износ од 216.000,00 динара и за претрпљени страх правична накнада износи 250.000,00 динара, што умањено за допринос тужиље настанку штете чини износ од 200.000,00 динара односно укупно све са законском затезном каматом сагласно члану 277 Закона о облигационим односима од дана пресуђења па до исплате.

У преосталом делу, тужбени захтев је превисоко постављен и досуђивање накнаде нематеријалне штете у траженим односима не би било у складу са циљем коме служи та накнада и поговарало би се тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом из ког разлога је у преосталом делу тужбени захтев име накнаде нематеријалне штете на име душевних болова због умањења животне активности преко досуђеног износа од 240.000,00 динара до траженог износа од 300.000,00 динара за износ од још 60.000,00 динара, за претрпљене физичке болове преко досуђеног износа од 216.000,00 динара до траженог износа од 270.000 динара за износ од још 54.000,00 динара и на име претрпљеног страха преко досуђеног износа од 200.000,00 динара до траженог износа од 250.000,00 динара за износ од још 50.000,00 динара, одбијен као неоснован. Наиме, накнада нематеријалне штете представља сатисфакцију (задовољење) којом се ублажавају поремећаји у духовној (психичкој) сфери оштећеног. Она није цена штете која се трпи и не представља супституцију имовинских вредности уместо личних добара. Новцем као општим мерилем вредности оштећеном се омогућује да прибави себи извесну пријатност и задовољство у најширем смислу речи тако да се у његов психички живот унесе један позитиван елемент насупрот штети који трпи.

Преиначено је и решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке побијане пресуде, јер је донето неправилном применом материјалног права. Применом члана 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксене тарифе важећим у време пресуђења, тужиљи су за радње које су биле нужне и оправдане за вођење поступку сходно успеху у спору, признати трошкови на име састава тужбе и једног образложеног поднеска по 9.000,00 динара, за приступ на десет одржаних рочишта по 10.500,00 динара, за приступ на пет неодржаних рочишта по 6.000,00 динара, трошкови вештачења у износу од 36.000,00 динара, што са трошковима таксе на тужбу у износу од 17.800,00 динара и пресуду у износу од 35.860,00 динара, укупно чини износ од 242.660,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате сагласно члану 277 а у вези 324 Закона о облигационим односима. .

Имајући у виду да су тужени делимично успели у поступку по жалби, то је суд обавезао тужиљу да туженом Граду Панчеву накнади трошкове другостепеног поступка на име састава жалбе износ од 22.500,00 динара а туженом АД ТЕХНИКА Вршац на име састава жалбе износ од 22.500,00 динара и таксу на жалбу у износу од 12.750,00 динара према успеху у другостепеном поступку а према опредељеном захтеву за накнаду трошкова, те је применом одредбе члана 165 Закона о парничном поступку одлучено као у ставу трећем изреке ове пресуде.

Како одговор тужиље на жалбу туженог Града Панчева не представља нужан и оправдан трошак, то је сходно одредби члана 165 Закона о парничном поступку, донета је одлука као у ставу четвртом изреке ове пресуде.

Са свега изложеног, одлучено је као у ставу првом изреке на основу на основу овлашћења из члана 387 став 1. тачка 5 у вези члана 394 тачка 1 и члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Јелене Стојилковић с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић